

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ
**«БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»**

УДК 351.811
ББК 67.99 (2) 116.31

Безпека дорожнього руху в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 27 травня 2022 року). Кривий Ріг, 2022. 148 с.

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ
(протокол № 13 від 25 травня 2022 року)*

Публікується за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Безпека дорожнього руху в умовах воєнного стану», 27 травня 2022 року.

Видання може бути корисним для співробітників Національної поліції України, представників правоохоронних та судових органів, військовослужбовців, аспірантів (ад'юнктів), слухачів магістратури, студентів та курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, а також всім, хто цікавиться проблемами забезпечення безпеки дорожнього руху, у тому числі, в умовах воєнного стану.

Матеріали збірника опубліковані в авторській редакції.

© ДонДУВС, 2022

ЗМІСТ

Атаманенко Ю.Ю. Сучасний стан і тенденції використання DJI Mavic в Україні	6
Батиргарєєва В.С. Дорожній рух у прифронтовому регіоні: виклики воєнного стану	8
Башинський А.Л., Чиж О.В. Застосування засобів регулювання дорожнього руху у забезпеченні безпеки руху під час воєнного стану	11
Бодоряк Ю.Д., Ляшук О.Л., Цьонь О.П., Кристопчук М.Є. Підвищення рівня безпеки дорожнього руху на нерегульованих пішохідних переходах	13
Болтянський О.В., Болтянська Н.І. Забезпечення ефективності і безпеки дорожнього руху	17
Брисковська О.М. Особливості небезпеки на автошляхах держави у воєнний час та необхідність підвищення контролю за дотриманням Правил дорожнього руху	20
Вайда Т.С. Безпечна експлуатація транспортних засобів в умовах правового режиму воєнного стану як обов'язковий чинник дорожнього руху	22
Венгер А.С., Степанов О.В. Перспективні напрямки відновлення вулично-дорожньої мережі міст	26
Веселов М.Ю. Примусове відчуження транспортного засобу в умовах воєнного стану за керування у стані сп'яніння	28
Вишневська Н.О., Силка С.Б. Особливості запровадження правового режиму руху транспортних засобів в умовах воєнного стану	32
Гаврилюк А.Ф. Аналіз проведення аварійно-рятувальних робіт при виникненні ДТП електромобілів	34
Гірін І.В. Особливості надання долікарської допомоги при ДТП в умовах воєнного стану	35
Голіна В.В. Безпека дорожнього руху та шляхи її забезпечення в Україні	38
Головкін Б.М. Щодо жертв дорожньо-транспортних пригод	41
Грабовська У.К., Каліман М.Р. Надання медичної допомоги працівником поліції особам, які постраждали внаслідок дорожньо-транспортної пригоди	46
Грига М.А. Відповідальність за керування транспортними засобами у стані сп'яніння в умовах воєнного стану	48
Данилевський А.О., Корнілов О.О. Щодо диференціації кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, в умовах воєнного стану	52
Захарченко А.М., Алфьоров С.М. Щодо обмеження руху транспортних засобів в умовах воєнного стану	55

Зеленський А.В., Каліман М.Р. Надання допомоги постраждалим внаслідок дорожньо-транспортних пригод	57
Калиновський А.Я., Кривошей Б.І. Рятування постраждалих внаслідок ДТП та їх виживання після аварії	60
Калініна А.В. Водій як учасник дорожнього руху в умовах воєнного стану: гарант безпеки чи перший порушник?	63
Колодяжний М.Г. Правопорушення у сфері дорожнього руху: карати чи профілакувати?	66
Коробкін В.Ф. Виховання культури безпеки дорожнього руху як складова захисту життя громадян особливо в умовах воєнного стану	69
Лук'янчиков Є.Д., Лук'янчиков Б.Є. Окремі питання боротьби з перевищенням швидкості в умовах воєнного стану	72
Марценишин Ю.І. Здійснення заходів державного нагляду (контролю) на автомобільному транспорті як інструмент безпеки за здійсненням пасажирських перевезень нелегальними перевізниками	75
Мисливий В.А. Порушення законів та звичаїв війни у сфері дорожнього руху	78
Нестеренко О.М. Розгляд в суді справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 130 КУпАП	81
Новіков О.В. Щодо причин дорожньо-транспортних пригод з постраждалими	85
Ободець Є.А., Терещенко О.О. Застосування технічних засобів відеофіксації порушень Правил дорожнього руху в умовах воєнного стану	88
Павловська А.О., Борисенко Т.В. Процесуальний порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення в сфері безпеки дорожнього руху	90
Парасюк В.М. Порядок та правові підстави вилучення транспортних засобів для військових потреб	93
Пилипенко Є.О. Окремі питання регулювання дорожнього руху в умовах воєнного стану в Україні	96
Погорілий О.В. Нововведення сервісних центрів МВС для забезпечення безпеки дорожнього руху	99
Поліванов О.Г. Необхідність встановлення дорожніх знаків під час воєнного стану в Україні	102
Приходько В.І. Окремі аспекти законодавчого регулювання безпеки дорожнього руху в умовах воєнного стану	103
Пруненко Д.О., Христич І.О. Чинники, що впливають на безпеку дорожнього руху в умовах воєнного стану	106
Рейцен Є.О., Кучеренко Н.М. Містобудівні методи підвищення безпеки міського руху в умовах воєнного стану в Україні	109
Сахно А.П. Ротація керівників поліції деяких зарубіжних країн як напрямок зниження рівня корупції у сфері безпеки дорожнього руху	113

Скоробагатько Т.М., Пруський А.В., Васильєв І.О., Тищенко В.О. Дії підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (небезпечних подій), пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами	116
Степаненко В.В. Деякі особливості користування транспортними засобами у воєнний час	119
Стовба В.В., Шевяков М.О. Особливості визначення моменту виникнення небезпеки для руху	122
Терещенко О.О. Додаткове забезпечення вогнепальною зброєю та іншими видами озброєнь підрозділів поліції, які забезпечують безпеку дорожнього руху, в умовах воєнного стану	124
Трушевський В.Е. Технічне забезпечення світломаскування світлофорних об'єктів	126
Удалова Н.М. Профілактичні заходи в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: реальність та перспективи	130
Федоровська Н.В. Особливості користування цифровим посвідченням водія в період дії воєнного стану	132
Фещук Ю.Л., Циганков А.О., Жихарєв О.П., Голікова С.Ю. Особливості законодавчого та нормативно-правового регулювання вимог пожежної безпеки до зарядних станцій для електромобілів	136
Червінчук А.В. Адміністративна відповідальність за порушення Правил дорожнього руху, вчинених в умовах правового режиму воєнного стану	138
Шапарь А.О. Деякі аспекти діяльності патрульної поліції у сфері безпеки дорожнього руху в умовах воєнного стану	141
Шахов С.М. Щодо методики дій підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій під час виникнення ДТП за участю електромобілів	143
Шурда В.І., Коновалова В.В., Веселов М.Ю. Окремі питання забезпечення безпеки дорожнього руху адміністративно-правовими засобами	145

Вайда Тарас Степанович

доцент кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат педагогічних наук, доцент

БЕЗПЕЧНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ ЯК ОBOB'ЯЗКОВИЙ ЧИННИК ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Актуальність проблеми. В умовах запровадженого в Україні правового режиму воєнного стану внаслідок неспровокованого вторгнення Росії 24.02.2022 року дорожній рух на території держави став відрізняється від встановлених правил для мирного часу: в регіонах ведення бойових дій частими є пересування бронетехніки (важковагової військової техніки) автомобільними дорогами; можна побачити транспортні засоби без номерних знаків, відбувається експлуатація автомобілів з поліетиленовою плівкою замість стекол, транспортні засоби їздять з озброєними військовими (автоматниками, кулеметниками) в салоні, перевозять зброю, боєприпаси, окремі ділянки дороги зруйновані артилерійськими, ракетними обстрілами чи авіаційними бомбами тощо.

Правила дорожнього руху (*далі* – ПДР) в умовах війни дотримуються не всі його учасники, багато дисциплінованих водіїв відчули це на собі (створення аварійних ситуацій, пошкодження придорожньої інфраструктури, моторошні дорожньо-транспортні пригоди (*далі* – ДТП) з участю мирних жителів) [1; 2]. Розглянемо деякі аспекти забезпечення безпеки водіїв та збереження належного технічного стану транспортних засобів у цих умовах.

Результати дослідження. Зміна непрогнозованого характеру дорожнього руху на українських автодорогах, в тому числі й на міських вулицях, визначається в першу чергу рухом військових підрозділів як ЗСУ, так і країни-агресора (виконання тактичних бойових завдань) на окупованих територіях. Специфіці руху додають також і загальна стривоженість та нервозність окремих громадян (водіїв, пішоходів тощо), що в цілому збільшує ймовірність виникнення ДТП та пояснює ріст дорожнього травматизму.

Розкриємо деякі умови, що можуть впливати на стан аварійності в цілому в умовах війни [3]. Перш за все слід зазначити, що на час воєнного стану не в повній мірі виконується п. 1.4 ПДР України, котрим визначається, що «Кожен учасник дорожнього руху має право розраховувати на те, що і інші учасники виконують ці Правила». Тобто їздити водіям вулично-дорожньою мережею під час війни з точки зору забезпечення безпеки дорожнього руху (*дали* – БДР) краще так, ніби інші завжди готові порушити ПДР. Для багатьох дисциплінованих водіїв це допоможе врятувати своє життя і здоров'я [4].

У той же час водій повинен сумлінно виконувати ПДР, не дивлячись на жодні несприятливі обставини – це знизить ризик ДТП і зробить порушника менш небезпечним для водія та інших учасників руху (по крайній мірі один з учасників аварійної ситуації буде адекватним). Виняток може бути тільки один – якщо водій всупереч Правилам дає дорогу іншому транспортному засобу, котрий має ознаки неадекватності.

У екстремальних ситуаціях доцільно надавати дорогу іншому учасникові. На всіх перехрестях (регульованих і нерегульованих) варто бути готовим до того, що інший транспортний засіб може перетинати його всупереч ПДР (водій повинен бути готовим до цього маневру). Таким чином, до перехресть наближатися потрібно на невеликій швидкості, а у випадку недостатньої оглядовості необхідно зупинитися, щоб переконатися у відсутності небезпеки.

Варто забути про рух з високою швидкістю, особливо у населеному пункті. В умовах, коли на дорозі можна очікувати будь-яких несподіванок (навіть падіння балістичної ракети, вибух міни, гранати, автоматні черги тощо), пересування на високій швидкості несе одразу декілька загроз: 1) швидкий рух залишає водієві менше часу на реакцію щодо уникнення небезпеки; 2) наслідки зіткнення у такому випадку будуть більш важкими; 3) транспортний засіб, який наближається на високій швидкості, іншим учасникам дорожнього руху важче помітити вчасно і заздалегідь вжити запобіжні заходи [5, с. 290-299].

Водіям цивільних транспортних засобів необхідно триматися подалі від військової техніки. Коли поряд з водієм на проїзній частині з'являються воєнні вантажівки, бронетранспортери або навіть танки, то краще не наближатися до них (тримати безпечні дистанцію і інтервал) – у багатьох випадках оглядовість для у водія військового транспорту обмежена, так що автомобіль можуть випадково зачепити під час маневрування. З іншого боку, в декотрих умовах наближення цивільної машини до своєї чи ворожої техніки військовослужбовці можуть розцінити це як загрозу з відповідною зворотною реакцією [4].

Можуть існувати небезпеки й на проїзній частині. Тут доцільно нагадати про таку небезпеку на дорозі, як пошкодження її покриття. Після випадкових чи невідповідних обстрілів і боїв у конкретних населених пунктах на асфальті

можуть залишатися ями та обломки будівельного матеріалу (цегли, бетону, штукатурки тощо), фрагменти скляних чи металічних конструкцій від будівель, техніки, снарядів тощо (можна пошкодити шину, розміщені в нижній частині транспортного засобу підвіску, вихлопну систему, трансмісію тощо). Рухатися на таких ділянках доріг варто повільно, з підвищеною увагою, щоб своєчасно розгледіти серед дрібного сміття небезпечні обломки.

Запропонуємо деякі рекомендації щодо забезпечення безпечної експлуатації автомобіля в умовах війни. Загальною порадою для водіїв щодо забезпечення БДР в умовах правового режиму воєнного стану є прийняття об'єктивних правил війни. Навіть якщо водій діє завжди правильно, в мирний час ніколи би не дозволив комусь прижимати його автомобіль до узбіччя, то зараз краще в цій ситуації дати дорогу. Адже сьогодні майже у кожній машині можуть їхати озброєні люди (військові, волонтери, диверсійно-розвідувальні групи тощо), які мають власні уявлення про ПДР, тому сперечатися з ними не варто. Наступить час і всі будуть їздити за Правилами, але зараз основне завдання для учасника дорожнього руху – дочекатися перемоги ЗСУ і відбудувати країну, при цьому залишаючись людьми [6].

В умовах війни питання забезпечення захисту автомобіля від різного роду небезпек особливо актуальні, адже часто в сім'ї це єдиний спосіб переміщення, а деколи – й шанс врятувати своє життя. Щоб захистити автомобіль від небезпечних факторів вибухової хвилі, його можна надійно сховати [3]: 1) у підземному гаражі з міцним перекриттям; 2) в наземному «глухому» гаражі (без вікон і дверей, тільки з в'їзними воротами) з товстими стінами і залізобетонним дахом; 3) за бетонним або цегляним парканом (потрібно ставити автомобіль так, щоб паркан захистив транспортний засіб від потенційних куль і обломків будівель, але у випадку падіння не надавив його); 4) у металічному гаражі (це дещо гірший варіант захисту автомобіля, але навіть він здатен захистити транспортний засіб від невеликих обломків і кусків штукатурки, котрі будуть відлітати від сусідніх будинків). Якщо варіантів більше немає, то можна залишити автомобіль на вулиці, накривши її чехлом або ковдрою – подібний захист також хоч трохи підвищить ймовірність «виживання автомобіля».

Щоб захистити автомобіль від злодіїв/мародерів, потрібно діяти не зовсім раціонально як для умов мирного життя. Однак у воєнний час саме такі дії можуть знизити ризик крадіжки автомобіля: 1) не закривати двері машини на замки (так злодії заберуть тільки цінні дрібниці (шини, акумулятор, фари) і в цілому не будуть ламати кузов автомобіля); 2) не влаштовувати злодіям пасток – це тільки дратує їх і спровокує на неадекватну помсту; 3) цінні речі типу запасних частин, запасного комплекту коліс і акумуляторів краще тримати окремо від транспортного засобу, щоб не втратити все одразу [6].

Висновки. Провівши оперативний аналіз інтернет-повідомлень щодо особливостей експлуатації транспортних засобів під час війни, можемо зробити деякі узагальнення.

1. В умовах запровадженого правового режиму воєнного стану кожному водієві потрібно добре знати основні вимоги, які ставляться законодавством щодо експлуатації транспортного засобу. Це стосується дотримання ПДР (надання переваги автомобілям ЕМД, ДСНС, транспорту з гуманітарним

вантажем, військовій техніці тощо), заборона експлуатації транспорту під час дії комендантської години, проведення перевірок документів та огляду транспорту на блокпостах, утримання автомобіля в належному стані (обов'язкова наявність номерних знаків, чистота кузова, відсутність відеореєстраторів тощо). Разом з тим, в цих умовах дозволено керування з простроченими документами на транспортний засіб, змінено порядок реєстрації та продажу автомобілів, передбачена можливість вилучення автомобіля для потреб ЗСУ в разі систематичного порушення водієм ПДР, зокрема, за керування в стані алкогольного/наркотичного сп'яніння, паркування тощо.

2. Протягом введеного воєнного стану не всі учасники в повній мірі виконують вимоги ПДР України. Але дисциплінований водій повинен їх сумлінно дотримуватися, не дивлячись на будь-які несприятливі обставини – у невизначених ситуаціях доцільно надавати дорогу; рухатися з невисокою швидкістю; триматися на відстані від спеціальної військової техніки; враховувати можливість існування небезпек на зруйнованій проїзній частині. При ДТП загальною порадою є уникнення суперечок з учасниками дорожнього руху для ліквідації підстав щодо озброєного вирішення конфлікту на дорозі.

3. В період воєнного стану досить ймовірним є пошкодження автомобіля внаслідок обстрілу. До основних ушкоджень транспортних засобів в таких умовах можна віднести наступні: 1) деформація чи порушення цілісності даху автомобіля; 2) не закриваються двері кузова; 3) вигорання моторного відсіку; 4) фізично пошкоджений двигун; 5) пробито чи вибито скла вікон та кузова.

3. В умовах війни питання забезпечення захисту автомобіля від різного роду небезпек особливо актуальні. Для захисту автомобіля від небезпечних факторів вибухової хвилі його можна надійно сховати у підземному гаражі з міцним перекриттям; у наземному «глухому» гаражі; за бетонним або цегляним парканом; у металічному гаражі.

4. Для захисту автомобіля від злодіїв/мародерів потрібно вживати заходи, які можуть знизити ризик крадіжки автомобіля: 1) не закривати двері машини на замки; 2) не влаштовувати злодіям пасток; 3) цінні речі краще тримати окремо від транспортного засобу, щоб не втратити все одразу.

Таким чином, врахування власниками та водіями транспортних засобів вищезазначених аспектів їх експлуатації в умовах запровадженого воєнного стану сприятиме безпечному та ефективному користуванню автомобілями, їх успішній евакуації (в разі необхідності) членів сім'ї, домашніх тварин, цінного майна тощо.

Список використаних джерел:

1. Вайда Т. С. Професійна етика водія та культура водіння. Методика проведення занять з автомобільної підготовки [текст] : навчально-методичний посібник для викладачів та курсантів ВНЗ МВС України / Тарас Степанович Вайда. Вид-ня друге, доповнене. Харків, ХНУВС, 2013. 264 с.

2. Вайда Т. С. Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху: методика проведення занять з автомобільної підготовки : [навч.-метод. посібн. для ВНЗ МВС України] / Т. С. Вайда, В. П. Маковій, Н. В. Шахман. 2-е вид., розшир. та доповн. Харків: Харків юридичний, 2012. 516 с.

3. Автотема. Когда правила диктует война: как вести себя за рулём в военное время. URL: <https://autotheme.info/news/161599-kogda-pravila-diktuet-vojna-kak-vesti-sebya-za-rulem-v-voennoe-vremya.html> (дата звернення: 04.05.2022).

4. Про Правила дорожнього руху : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 (із змінами в редакції постанови КМ України від 16.02.2022 № 105). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.05.2022).

5. Вайда Т. С. Деякі аспекти експлуатації автомобілів в умовах запровадженого правового режиму воєнного стану. *Multidisciplinary academic research, innovation and results* : Proceedings of the XIII International Scientific and Practical Conference, Prague, Czech Republic, April 05-08, 2022. (831 p.). Pp. 290-299. DOI – 10.46299/ISG.2022.I.13.

6. Автотема. Как защитить автомобиль во время войны в Украине: важные советы водителям. URL: <https://autotheme.info/news/161516-kak-zashhitit-avtomobil-vo-vremya-vojny-v-ukraine-vazhnye-sovety-voditelyam.html> (дата звернення: 02.05.2022).